

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 13, 2017

Nummer 13, 2017

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:487](#) 24-03-2017

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:722](#) 07-02-2017

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2017:2717](#) 20-03-2017

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2017:2743](#) 17-03-2017

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2017:1074](#) 28-02-2017

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2017:2715](#) 27-02-2017

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2017:1549](#) 27-02-2017

RECHTSPRAAK

Uit de omstandigheid dat in artikel 1:253a BW is bepaald dat de rechter zodanige beslissing neemt als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt, mag niet worden afgeleid dat bij geschillen over gezamenlijke gezagsuitoefening het belang van het kind altijd zwaarder weegt dan andere belangen. De rechter neemt bij zijn beslissing over geschillen als bedoeld in artikel 1:253a BW alle omstandigheden van het geval in acht, wat in voorkomend geval ertoe kan leiden dat andere belangen zwaarder wegen dan het belang van het kind, hoezeer ook dat belang een overweging van de eerste orde dient te zijn bij de te verrichten afweging.

De moeder heeft de rechtbank op de voet van artikel 1:253a BW onder meer verzocht te bepalen dat het haar is toegestaan met de zoon te verhuizen naar Duitsland. Zij heeft daaraan ten grondslag gelegd dat zij een nieuwe partner heeft die in Duitsland woont, dat zij in november 2015 een kind verwacht uit deze relatie en dat zij een gezin wil vormen met de nieuwe partner, de zoon, de aanstaande baby en twee kinderen van de nieuwe partner uit een eerdere relatie. De partner heeft een vaste baan en beschikt over voldoende inkomsten om haar en haar zoon mede te onderhouden. De moeder is al enige tijd werkloos en denkt dat de kans op een baan in de omgeving waar haar partner woont groter is dan in haar huidige woonplaats. De rechtbank heeft het verzoek van de moeder toegewezen. Het hof heeft het verzoek afgewezen.

De vrouw klaagt in cassatie dat het hof de maatstaf die is neergelegd in (onder meer) HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901, NJ 2008/414 (hierna de beschikking van 2008) heeft miskend door een aantal door de moeder aangevoerde stellingen niet kenbaar in zijn beslissing te betrekken. Door deze stellingen niet in zijn beslissing te betrekken, heeft het hof zijn oordeel ontoereikend gemotiveerd, aldus de vrouw. De onderdelen wijzen daarbij op de volgende stellingen: (i) De moeder heeft een bestendige relatie met haar nieuwe partner en heeft met hem een gezin gevormd, met haar zoon en met haar eind 2015 uit die relatie geboren dochter. (ii) De zoon heeft een goede band ontwikkeld met de twee kinderen van haar partner

uit een eerdere relatie. (iii) Haar partner heeft een vaste dienstbetrekking, waardoor hij in staat is de moeder en haar twee kinderen te onderhouden. (iv) Gezien zijn vaste dienstverband is het voor haar partner moeilijk (zo niet onmogelijk) om naar de woonplaats van de vrouw te verhuizen. (v) Haar partner wordt bij een verhuizing naar de woonplaats van de vrouw beperkt in de omgang met zijn kinderen uit de eerdere relatie.

De Hoge Raad overweegt dat in de beschikking van 2008 de Hoge Raad heeft overwogen dat uit de omstandigheid dat in artikel 1:253a BW is bepaald dat de rechter zodanige beslissing neemt als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt, niet mag worden afgeleid dat bij geschillen over gezamenlijke gezagsuitoefening het belang van het kind altijd zwaarder weegt dan andere belangen. Voorts heeft de Hoge Raad in die beschikking overwogen dat de rechter bij zijn beslissing over geschillen als bedoeld in artikel 1:253a BW alle omstandigheden van het geval in acht dient te nemen, wat in voorkomend geval ook ertoe kan leiden dat andere belangen zwaarder wegen dan het belang van het kind, hoezeer ook dat belang een overweging van de eerste orde dient te zijn bij de te verrichten afweging.

Uit de beschikking van het hof blijkt dat het hof de belangen van de zoon, de moeder en de vader in zijn afweging heeft betrokken. Daarbij heeft het hof het belang van de moeder bij het kunnen opbouwen van een gezinsleven met haar nieuwe partner vooropgesteld. Het hof heeft de bezwaren van de vader tegen de voorgenomen verhuizing weergegeven en de door de moeder aangedragen argumenten voor de verhuizing. Vervolgens heeft het hof verantwoording afgelegd van zijn afweging, welke erop neer komt dat het belang van de zoon niet is gediend met een verhuizing en dat het belang van de moeder daarvoor moet wijken. In die afweging en de motivering daarvan ligt besloten dat het hof de door de moeder genoemde omstandigheden, voor zover relevant, te licht heeft bevonden. Dit oordeel is ook zonder nadere motivering begrijpelijk. De klachten van de vrouw falen dan ook.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-03-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:487

Zaaknummer: 16/02658

RECHTSPRAAK

Einde alimentatieplicht wegens afgenomen lotsverbondenheid na bijna zeven jaar betaling van alimentatie.

De man verzoekt primair nakoming van het echtscheidingsconvenant. Daarin staat dat als het eigen inkomen van de vrouw minimaal € 1.100 bruto bedraagt, de alimentatieplicht eindigt. De vrouw heeft gedurende vijf weken € 2.192 verdiend. Daarom is de alimentatieplicht geëindigd. Daarnaast verzoekt de man om wijziging van de beschikking van 5 januari 2011, omdat de lotsverbondenheid tussen partijen is afgenomen. Partijen zijn acht jaar getrouwd geweest en intussen zes jaar gescheiden. Op de vrouw rust een inspanningsverplichting om in haar eigen levensonderhoud te voorzien. Zij heeft verder de afgelopen jaren steeds geweigerd om de man inzage te geven in de wijze waarop zij invulling geeft aan haar inspanningsverplichting. Bovendien heeft zij inkomsten verzwegen.

De rechtbank overweegt het volgende.

Ten aanzien van het echtscheidingsconvenant.

De rechtbank oordeelt met de vrouw dat een redelijke uitleg van het convenant meebrengt dat het niet de bedoeling van partijen kan zijn geweest dat de alimentatieaanspraken definitief zouden komen te vervallen vanaf het moment dat de vrouw eenmalig een bedrag van meer dan € 1.100 per maand zou verdienen. Het primaire verzoek van de man te bepalen dat de partneralimentatieverplichting van de man is vervallen na de eenmalige verdienste gedurende vijf weken van meer dan € 1.100 bruto per maand, wordt daarom afgewezen.

Wat het subsidiaire verzoek van de man (einde wegens afnemende lotsverbondenheid) overweegt de rechtbank als volgt. De grondslag van de alimentatieplicht wordt gevormd door voortdurende solidariteit en huwelijksgerelateerde vermindering van verdien capaciteit. Volgens de rechtbank gaat het steeds om een van beide grondslagen.

In dit geval heeft de vrouw tijdens het huwelijk steeds gewerkt, ook na de geboorte van de dochter. Zij had een inkomen van rond € 3.500 bruto per maand, maar is rond de scheiding werkloos geraakt. Daardoor is de behoefte aan alimentatie ontstaan. Deze baseert de rechtbank op voortdurende solidariteit. Verder neemt de rechtbank in aanmerking dat naar

maatschappelijke normen van de vrouw mag worden geleverd dat zij verantwoordelijkheid neemt om – naarmate de jaren na de echtscheiding verstrijken – in haar eigen levensonderhoud te voorzien. De tendens van de afgelopen jaren is dat algemeen wordt aangenomen dat van een onderhoudsgerechtigde kan en mag worden verwacht dat deze na een echtscheiding zoveel mogelijk in zijn eigen levensonderhoud voorziet. Tegen deze achtergrond is de rechtbank van oordeel dat de afnemende lotsverbondenheid in samenhang met de inspanningsverplichting aan de zijde van de vrouw maakt dat in dit geval de man het recht heeft om periodiek te laten toetsen of de vrouw aan de op haar rustende inspanningsverplichting voldoet. Niet, althans onvoldoende, is weersproken dat de man de vrouw in de achterliggende jaren diverse malen heeft gevraagd op welke wijze zij aan haar inspanningsverplichting heeft voldaan noch dat de vrouw daarop herhaaldelijk heeft geweigerd enige verantwoording aan de man af te leggen. Deze twee elementen tezamen genomen brengen volgens de rechtbank mee dat er een rechtens relevante wijziging van omstandigheden is die aanleiding geeft tot herbeoordeling van de alimentatieaanspraak.

Bij de herbeoordeling komt de rechtbank tot de conclusie dat de vrouw onvoldoende constructieve pogingen heeft gedaan om aan haar inspanningsverplichting om in eigen levensonderhoud te voorzien te voldoen. Zij heeft dat ook niet kunnen motiveren. Gelet hierop is de rechtbank van oordeel dat van de vrouw geleverd kan worden dat zij op korte termijn in haar eigen levensonderhoud voorziet, nu het tegendeel niet is aangetoond. De rechtbank beëindigt de alimentatie per 1 oktober 2017.

Opmerking: deze uitspraak is in de lijn die het Hof Den Haag eerder heeft ingezet, zie bijvoorbeeld Hof Den Haag, 29 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2308. Maar het hof beëindigt in deze gevallen de alimentatieplicht niet, maar zet deze op nihil. Het lijkt me dat in dit door Rechtbank Den Haag besliste geval niet aan de hoge motiveringseisen voor beëindiging van de alimentatieplicht is voldaan, nog afgezien van het feit dat de wijze waarop een wijziging van omstandigheden wordt geconstrueerd wel zeer bijzonder is. SW

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 20-03-2017

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2017:2717

Zaaknummer: C/09/517606 / FA RK 16-6787

RECHTSPRAAK

Hoe om te gaan met een ‘samenleven als waren zij gehuwd’ in een voorlopige voorzieningenprocedure? Rechtbank stelt een beperkte bijdrage in het levensonderhoud van de vrouw vast.

De vrouw heeft een voorlopige bijdrage van € 1.000 per maand verzocht. De man heeft primair verzocht de vrouw niet-ontvankelijk te verklaren in haar verzoek en subsidiair de bijdrage vast te stellen op € 366 bruto per maand. De man heeft gesteld dat de vrouw een duurzame samenleving is aangegaan met een ander als waren zij gehuwd. Hoewel de man ervan op de hoogte is dat het uitgangspunt van artikel 1:160 BW van toepassing is op een situatie die zich voordoet nadat het huwelijk is geëindigd, is de man van oordeel dat de vrouw haar feitelijke situatie reeds zodanig heeft vormgegeven dat zij ook zonder een bijdrage van de man in haar levensonderhoud kan voorzien. De vrouw is sinds drie maanden woonachtig bij haar partner en heeft gemiddeld € 200 per maand van de bankrekening opgenomen. Nu de vrouw geen overige inkomsten heeft, is het aannemelijk dat de nieuwe partner van de vrouw haar financieel onderhoudt. De samenwoning vertoont alle kenmerken van een wederzijdse verzorging en het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Daarnaast heeft de vrouw in de reeds aanhangige echtscheidingsprocedure geen partnerbijdrage verzocht. Onder deze omstandigheden is er, naar de stelling van de man, thans geen noodzaak om een partnerbijdrage vast te stellen.

De vrouw heeft betwist dat zij samenwoont. Zij verblijft 3 à 4 dagen per week bij haar partner, maar woont bij haar moeder. Er is geen sprake van wederzijdse verzorging en een gemeenschappelijke huishouding.

De rechtbank is van oordeel dat, gelet op de stukken en het verhandelde ter zitting, door de vrouw thans niet is aangetoond dat zij behoefte heeft aan een bijdrage die het door haar, zoals de man onweersproken heeft gesteld, in de afgelopen maanden van de bankrekening opgenomen bedrag van € 200 netto overstijgt. De rechtbank gaat er dan ook in het kader van de voorlopige voorzieningen vanuit dat de vrouw haar leven thans zodanig heeft vormgegeven dat zij met een partnerbijdrage van de man van € 200 netto per maand in de kosten van haar eigen levensonderhoud kan voorzien. De rechtbank overweegt daartoe dat de vrouw ter zitting

heeft gesteld dat zij drie tot vier dagen per week bij haar partner verblijft en dat die partner bijna alle kosten van levensonderhoud betaalt. Nu de vrouw verder heeft gesteld dat zij niet bij haar moeder kan blijven wonen, gaat de rechtbank er van uit dat de hier voren geschetste situatie de komende tijd nog zal voortduren. Voorts heeft de man gemotiveerd betwist dat de vrouw geld van haar moeder leent om incidenteel te voorzien c.q. bij te dragen in de kosten van levensonderhoud en heeft de vrouw niet aangetoond dat zij daadwerkelijk geld leent van haar moeder. Tevens heeft de vrouw niet aangetoond dat haar moeder in staat is aan haar geld te lenen, hetgeen door de man is betwist.

Nu de man draagkracht heeft om € 341 bruto per maand te betalen (netto € 200), wijst de rechtbank dit bedrag toe onder afwijzing van het meer of nader verzochte.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-03-2017

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2017:2743

Zaaknummer: C/03/231727 / FA RK 17-516

RECHTSPRAAK

Verzoek ex artikel 223 Rv tot machtiging tot verkoop van woning met toebehoren op de voet van artikel 3:174 BW tijdens scheidingsprocedure. Verzoek toegewezen, ook al betreft het niet een voorlopige voorziening die in het kader van een scheidingsprocedure kan worden gevraagd ex artikel 821-826 Rv.

De man verzoekt in het kader van een voorlopige voorzieningenprocedure tijdens de scheidingsprocedure hem te machtigen over te gaan tot verkoop van de woning met toebehoren. Reden is dat de bank heeft aangezegd op 6 april 2017 tot veiling van de woning te zullen overgaan en de man de onderhandse verkoop wil realiseren om schade voor de gemeenschap te voorkomen. Partijen hebben met advocaten om tafel gezeten om te onderhandelen over de gevolgen van de scheiding en daarover is een akkoord bereikt, maar de vrouw wenst een concept-convenant niet te ondertekenen. De tijd dringt voor de verkoop van de woning.

De man verzoekt daarom ex artikel 3:174 BW hem als deelgenoot te machtigen tot het te gelde maken van een gemeenschapsgoed wegen gewichtige redenen of om een schuld van de gemeenschap te voldoen.

Prealabel stelt de rechtbank de vraag of de weg van artikel 223 Rv hier wel openstaat, nu de wetgever in zaken van echtscheiding in de artikel 821-826 Rv een speciale regeling heeft getroffen op grond waarvan partijen voor de duur van de echtscheidingsprocedure voorlopige maatregelen kunnen verzoeken. De regeling in de scheidingsprocedure kent alleen limitatief opgesomde voorlopige maatregelen, die in de onderhavige situatie geen uitkomst kunnen bieden. Vast staat dat er sprake is van een spoedeisende situatie waarin de eindbeslissing in de echtscheidingsprocedure niet kan worden afgewacht. De bank heeft immers openbare verkoop van de woning aangezegd en voorsnog is niet aannemelijk dat de echtscheidingsprocedure voor die tijd zal zijn geëindigd in die zin dat dan duidelijkheid zal bestaan over de wijze van verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap, laat staan dat deze dan geëffectueerd zal zijn. Gelet hierop is de rechtbank van oordeel dat de man met een beroep op artikel 223 Rv. een provisionele voorziening kan vragen.

De rechtbank is van oordeel dat er sprake is van een gewichtige reden, als bedoeld in artikel 3:174 BW. De tijd dringt en verkoop van de woning is in lijn met de gemaakte afspraken en de bedoeling van partijen. Daarom zal de rechtbank de man machtigen tot het te gelde maken van de woning (en ook de paarden en werktuigen). De rechtbank hecht eraan op te merken dat de man heeft toegezegd om met de woning ook het bijbehorende stuk grond, dat eigendom is van de onderneming, te verkopen, hetgeen van belang is om een zo hoog mogelijke opbrengst te realiseren.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 28-02-2017

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2017:1074

Zaaknummer: C/05/315468 / FA RK 17-386 en C/05/315466 / FA RK 17-385

RECHTSPRAAK

Verzoek van de zoon tot vernietiging van de erkenning door zijn inmiddels overleden juridische vader dat is gedaan ver na de termijn van drie jaar na de meerderjarigheid. Rechtbank wijst het verzoek toe, ook al was de man tijdens zijn minderjarigheid al op de hoogte van het feit dat zijn juridische vader niet zijn biologische vader was.

De man verzoekt de rechtbank de erkenning door zijn inmiddels overleden vader te vernietigen, waardoor hij de achternaam van zijn moeder zal verkrijgen.

De rechtbank overweegt dat vaststaat dat het verzoek van de man tot vernietiging van de erkenning door zijn inmiddels overleden vader niet is ingediend binnen de daartoe in de wet gestelde termijn. In beginsel leidt dit tot niet-ontvankelijkheid van de man in zijn verzoek. Aan de rechtbank ligt ter beoordeling voor de vraag of in het onderhavige geval de toepassing van de in het vierde lid van artikel 1:205 BW gestelde termijn een ontoelaatbare inmenging op de 'family life' van de man oplevert die in strijd is met artikel 8 van het EVRM. Daarbij staat voorop dat het stellen van termijnen noodzakelijk is om de rechtszekerheid te waarborgen en om de belangen van het kind te beschermen.

Hoewel in beginsel het stellen van termijnen geen ongerechtvaardigde inmenging is in het familie- en gezinsleven van betrokkenen in de zin van artikel 8 EVRM, is de rechtbank van oordeel dat het vasthouden aan de hiervoor genoemde termijn in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid een ongerechtvaardigde inmenging in het familie- en gezinsleven van de man oplevert en in zoverre strijdig is met artikel 8 EVRM. Het respect voor het familie- en gezinsleven eist in de onderhavige zaak dat het belang van de biologische en maatschappelijke werkelijkheid prevaleert boven het belang van de strikte hantering van de in artikel 1:205 lid 4 BW gestelde termijn en de daarmee voorgestane rechtszekerheid. De man is dan ook ontvankelijk in zijn verzoek. De rechtbank heeft bij haar beslissing het volgende van belang geacht.

Gebleken is dat de man niet op de hoogte was van de wettelijke termijn waarbinnen het onderhavige verzoek moest zijn gedaan, en dat hij, al zou hij van die termijn wel op de hoogte

zijn geweest, tot het indienen van een dergelijk verzoek emotioneel niet in staat was geweest. De moeder van de man heeft ter zitting te kennen gegeven dat zij achter het verzoek van haar zoon staat. Uit de verklaring van de man volgt dat zijn stiefbroer en -zus zijn verzoek steunen. Nu zowel de biologische als de juridische vader van de man is overleden, valt niet in te zien hoe de rechtszekerheid en de belangen van andere betrokkenen dan de rechtstreeks belanghebbenden zullen worden geschaad wanneer niet wordt vastgehouden aan de in de wet genoemde termijn.

De rechtbank heeft vervolgens overwogen dat een verzoek tot vernietiging van de erkenning kan worden toegewezen indien blijkt dat de erkenner niet de biologische vader is van het kind. Naar het oordeel van de rechtbank staat vast dat zijn overleden vader niet de biologische vader van de man is, nu hij, zo is onweersproken, pas in het leven van de man is gekomen toen hij reeds zeven jaar was. Op grond van het voorgaande heeft de rechtbank het verzoek van de man tot vernietiging van de erkenning van zijn inmiddels overleden vader toegewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 27-02-2017

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2017:1549

Zaaknummer: C/05/312795 / FA RK 16-3938

RECHTSPRAAK

Voorziening in de voogdij over Senegalees kind. Senegalese gezagsbeslissing erkent de rechtbank niet. Rechtbank kent in weerwil van het advies van de Raad voor de Kinderbescherming de voogdij toe aan de vrouw die het kind mee naar Nederland heeft genomen en sindsdien alhier verzorgt en opvoedt.

De vrouw verzoekt primair voor recht te verklaren dat zij het gezag over de minderjarige heeft. De rechtbank dient allereerst te beoordelen of de door de vrouw overgelegde beslissing van de Senegalese rechter van 3 oktober 2016, die volgens de vrouw een adoptiebeslissing is, in Nederland kan worden erkend. De rechtbank deelt de mening van de vrouw niet en merkt de beslissing - los van de erkenningsvraag - aan als een gezagsbeslissing. De vraag is vervolgens of de Senegalese gezagsbeslissing in Nederland kan worden erkend. De rechtbank is van oordeel dat onvoldoende is komen vast te staan dat de Senegalese uitspraak tot stand is gekomen in een gerechtelijke procedure die voldoet aan de eisen van behoorlijke en met voldoende waarborgen omklede rechtspleging, waardoor deze uitspraak niet voor erkenning in Nederland vatbaar is. Uit het voorgaande volgt dat het primaire verzoek van de vrouw, om voor recht te verklaren dat de vrouw het gezag over de minderjarige heeft, is afgewezen.

De rechtbank stelt vervolgens vast dat de minderjarige niet onder het wettelijke vereiste gezag staat, waardoor de rechtbank dient te beoordelen wie met de voogdij over de minderjarige moet worden belast. De rechtbank overweegt dat als uitgangspunt heeft te gelden dat het in beginsel in het belang van een minderjarig kind is dat de voogdij (het gezag) en de verzorging en opvoeding bij een en dezelfde persoon ligt. De vraag is of in dit geval, waarbij de vrouw in strijd met de wetgeving betreffende interlandelijke adoptie de minderjarige heeft meegenomen naar Nederland, de vrouw met de voogdij over de minderjarige moet worden belast. In lijn met hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen in zijn arrest van 1 december 2000 (ECLI:NL:HR:2000:AA8715) is de rechtbank van oordeel dat bij de beantwoording van deze vraag het belang van de minderjarige voorop dient te worden gesteld. Dit geldt dus ook in het onderhavige geval waarbij de vrouw in strijd heeft gehandeld met de Wobka. De rechtbank komt in dit geval tot het oordeel dat het in het belang van de minderjarige is dat de vrouw wordt belast met de voogdij over het kind.

Hoewel de rechtbank de Raad voor de Kinderbescherming volgt in diens standpunt dat overtreding van de regels van de Wobka, die zijn opgesteld juist om het belang van kinderen te beschermen, niet moet worden beloond, de concrete belangen van de minderjarige in dit geval ertoe nopen dat de voogdij terecht komt bij degene die al geruime tijd met de verzorging en opvoeding is belast; de vrouw dus. Hoe wenselijk het ook zou zijn om een 'signaal' af te geven dat het handelen van de vrouw ongeoorloofd is geweest, de minderjarige dient daarvan naar het oordeel van de rechtbank niet de dupe te worden. De rechtbank heeft het subsidiaire verzoek van de vrouw dan ook toegewezen, in die zin dat zij belast zal worden met de voogdij over de minderjarige.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 27-02-2017

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2017:2715

Zaaknummer: C/09/506348 / FA RK 16-1545 en C/09/513370 / FA RK 16-4786

RECHTSPRAAK

Uitleg testament uit 1980 dat het overlijden in de toen bestaande gezinssituatie van de erflaatster, haar eerste man en twee kinderen wilde regelen. Vele jaren na het overlijden van de eerste man hertrouwt de erflaatster onder koude uitsluiting. Het testament is nooit herzien. Daarin staat dat (na overlijden van de eerste man) de regeling van het versterferfrecht geldt. Is na haar overlijden haar tweede echtgenoot erfgenaam of is dat niet de bedoeling geweest?

De kern van het geschil tussen partijen is of appellant erfgenaam is in de nalatenschap van erflaatster die in 2014 is overleden. Appellant is de tweede echtgenoot van erflaatster. Erflaatster is op 28 augustus 2012 na het maken van huwelijkse voorwaarden met appellant getrouwd. Uit de huwelijkse voorwaarden volgt dat sprake is van koude uitsluiting. Geïntimeerden zijn de twee kinderen van erflaatster die geboren zijn uit het eerste huwelijk van erflaatster met haar eerste echtgenoot, die is overleden in 2005. Erflaatster en haar eerste echtgenoot hebben op 11 november 1980 bij testament over hun nalatenschap beschikt. Het testament is nooit herzien. Daarin staat dat (na overlijden van de eerste man) de regeling van het versterferfrecht geldt. Is na haar overlijden haar tweede echtgenoot erfgenaam of is dat niet de bedoeling geweest?

Het hof is met de rechtbank van oordeel dat appellant op basis van het testament van erflaatster geen erfgenaam is. Naar het oordeel van het hof gaat appellant uit van een grammaticale uitleg van het testament. De stelling van appellant dat erflaatster – indien zij appellant had willen uitsluiten als erfgenaam – expliciet in haar testament had dienen te vermelden dat na het overlijden van haar eerste echtgenoot alleen haar kinderen (geïntimeerden) zouden erven, doet geen recht aan de situatie waarin erflaatster in 1980 haar testament formuleerde. Op het moment van het formuleren van haar testament in 1980 was sprake van een gezinssituatie met haar eerste echtgenoot en geïntimeerden. De positie van haar eerste echtgenoot heeft zij geregeld alsmede de positie van geïntimeerden. Het feit dat zij is gehuwd is een omstandigheid waardoor het testament van erflaatster uit 1980 onduidelijk wordt, omdat appellant bij een grammaticale uitleg van het testament wel als erfgenaam moet

worden aangemerkt.

Een dergelijke uitleg acht het hof met de rechtbank in strijd met de omstandigheden waaronder het testament in 1980 is geformuleerd. Bij het formuleren van haar testament heeft de toenmalige gezinssituatie bij erflaatster centraal gestaan en voor haar is er nadien geen aanleiding geweest om de wil die zij in 1980 heeft geformuleerd en vastgelegd in haar testament te veranderen. Appellant en erflaatster zijn op hoge leeftijd getrouwd, bewust hebben zij gekozen voor het gescheiden houden van hun vermogens; zij sloten huwelijkse voorwaarden inhoudende een zogenoemde koude uitsluiting. Wat erflaatster mogelijk heeft verklaard bij het aangaan van de huwelijkse voorwaarden doet niet af aan het feit dat zij desondanks niet haar testament heeft gewijzigd. Volgens de wettekst (art. 4:46 lid 2 BW) en de parlementaire geschiedenis mogen daden en verklaringen van de erflaatster buiten het testament slechts dan voor de uitleg van een testament worden gebruikt indien de uiterste wilsbeschikking zonder die verklaring geen duidelijke zin heeft. Met de rechtbank is het hof van oordeel dat die situatie zich hier niet voordoet.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 07-02-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:722

Zaaknummer: 200.190.001/01

Rechters: A.N. Labohm, J.M. van Baardewijk en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen: 4:46 BW